

POSTANOWIENIE

Dnia 4 stycznia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marian Kocon (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

w sprawie ze skargi K. Ś.

przy uczestnictwie M. M. i in. ,

o wznowienie postępowań toczących się przed Sądem Okręgowym

oraz postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 4 stycznia 2012 r.,

skargi kasacyjnej K. Ś.

od postanowienia Sądu Okręgowego

z dnia 22 grudnia 2010 r.,

odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 maja 2008 r., a w pozostałej części skargę oddala.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 22 grudnia 2010 r. Sąd Okręgowy umorzył wszczęte na skutek wniosku K. Ś. postępowanie o wznowienie następujących postępowań:

- postępowania w sprawie I Ca 305/08 Sądu Okręgowego, w której postanowieniem z dnia 10 lutego 2009 r. oddalona została apelacja M. M. i K. M. od postanowienia Sądu Rejonowego z 10 kwietnia 2008 r. w sprawie I Ns 352/06 o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M.;
- postępowania w sprawie I Cz 272/08 Sądu Okręgowego, którym oddalono zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego z 28 maja 2008 r., wydanego w sprawie I Ns 352/06, w przedmiocie przyznania wynagrodzenia biegłemu (pkt I) i obciążenia wnioskującymi stąd kosztami M. M. (pkt II);
- postępowania w sprawie I Ns 352/06 Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy uznał, że skarżąca skutecznie cofnęła wniosek o wznowienie tych postępowań oraz zasadnie wnosila o umorzenie wywołanego tym wnioskiem postępowania, natomiast za bezskuteczne uznał następce odwołanie cofnięcia wniosku. Ponadto, w związku z tym, że postanowienia Sądu Okręgowego oznaczone sygnaturą I Ca 305/08 i I Cz 272/08 zostały uchylone przez Sąd Najwyższy wobec uwzględnienia skargi kasacyjnej M. M. i K. M., wniosek o wznowienie postępowań uznał za bezprzedmiotowy.

Postanowienie powyższe zaskarżyła skargą kasacyjną K. Ś. zarzucając nieważność postępowania o wznowienie wobec pojęcia tego postępowania i umorzenia go bez udziału K. P., który powinien być uczestnikiem, oraz bez ustanowienia kuratora dla małoletnich dzieci E. K. i kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu A. K., a także wobec umorzenia tego postępowania bez rozprawy, przed skutecznym doręczeniem uczestnikom postanowienia i przed upływem półrocznego terminu do przyjęcia spadku po E. K. W ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzucała też naruszenie podstaw nieważności (nie wskazując jednak stosownego przepisu), naruszenie art. 180, 355, 177 § 1 pkt 6, art. 203 k.p.c oraz art. 79 ust. 1 lit. b i ust. 3 lit. a ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzucała naruszenie Konstytucji przez naruszenie prawa do rzetelnego sądu, prawa do rzetelnej kontroli instancyjnej i

zasady legalizmu, oraz art. 5 i art. 65 § 1 k.c. wobec niedopuszczalnej wykładni procesowych oświadczeń woli skarżącej, stanowiących zarazem obrazę art. 233 § 1 k.p.c. W konkluzji wnosiła o uchylenie zaskarżonego postanowienia a także niezaskarżalnego postanowienia tego Sądu z dnia 21 grudnia 2010 r. w przedmiocie podjęcia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew przeświadczeniu skarżącej o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej stwierdzić trzeba, że skarga ta jest w oczywistym stopniu bezzasadna. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że w postępowaniu nieprocesowym, jak wynika z art. 524 § 1 k.p.c., można żądać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem co do istoty sprawy, nie jest to jednak dopuszczalne, jeżeli postanowienie może być zmienione lub uchylone. Wobec uchylenia przez Sąd Najwyższy postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 10 lutego w sprawie I Ca 305/08 skarga o wznowienie postępowania zakończonego tym postanowieniem stała się oczywiście bezprzedmiotowa. Nie można żądać wznowienia postępowania, które się toczy, nie istnieje też możliwość zawieszenia postępowania o wznowienie do czasu zakończenia postępowania, którego dotyczy skarga kasacyjna. W sytuacji, w której na skutek skargi kasacyjnej uchylone zostało postanowienie Sądu drugiej instancji, należało postępowanie wywołane skargą o wznowienie umorzyć, bowiem wydanie orzeczenia stało się niedopuszczalne (art. 355 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) i to bez względu na to, z jakich przyczyn uprzednio to postępowanie zostało zawieszone. Uchylenie postanowienia Sądu drugiej instancji oznacza też, że postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 10 kwietnia 2008 r. utraciło przymiot prawomocności, a tym samym nie istnieje możliwość domagania się wznowienia postępowania zakończonego tym postanowieniem. Wydanie orzeczenia w przedmiocie skargi o wznowienie jest zatem niedopuszczalne, postępowanie ze skargi nie może się toczyć i należało je umorzyć. Za bezprzedmiotowe należy uznać w tej sytuacji rozważania dotyczące możliwości odwołania przez skarżącą oświadczenia o cofnięciu skargi o wznowienie postępowania, zarzuty dotyczące wydania postanowienia o umorzeniu postępowania bez udziału wszystkich ewentualnych uczestników postępowania oraz pozostałe zarzuty podniesione w skardze kasacyjnej.

Wspomnieć jedynie należy, że zarzut nieważności postępowania jest niezasadny, bowiem niewzięcie przez zainteresowanego udziału w sprawie rozpoznawanej w postępowaniu nieprocesowym nie powoduje nieważności postępowania (por. uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2010 r., III CZP 112/09, OSNC 2010, nr 7-8, poz. 98). Gdy chodzi o pozostałe zarzuty proceduralne, skarżąca nie podjęła próby wykazania wpływu ewentualnych uchybień na treść rozstrzygnięcia, zaś zarzuty naruszenia prawa materialnego są całkowicie niezrozumiałe.

Jak wskazano na wstępie, skarga o wznowienie postępowania przysługuje w razie zakończenia go prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy. Nie jest takim postanowieniem postanowienie w przedmiocie przyznania wynagrodzenia biegłemu, a tego właśnie dotyczy postanowienie Sądu Okręgowego oznaczone sygnaturą I Cz 272/08, oddalające zażalenie od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 maja 2008 r. (I NS 352/06) w zakresie, w jakim nie zostało uchylone przez Sąd Najwyższy w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej. Skarga o wznowienie postępowania w tym zakresie nie była zatem dopuszczalna i powinna zostać odrzucona przez Sąd Okręgowy. Sąd ten tego nie uczynił, co jednak nie otwiera skarżącej drogi do wnoszenia w tym zakresie skargi kasacyjnej. Skarga kasacyjna nie przysługuje bowiem od postanowienia umarzającego postępowanie o wznowienie postępowania zakończonego wydaniem prawomocnego postanowienia oddalającego zażalenie na postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia biegłemu. W tym zakresie skarga ta podlega odrzuceniu.

Wobec powyższego Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w części, w której skargę oddalono i art. 398⁶ § 3 k.p.c. w części, w jakiej ją odrzucono, w obu przypadkach w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

jw